

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
DROHOBYCH IVAN FRANKO STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY
YOUNG SCIENTISTS COUNCIL

ISSN 2308-4855 (Print)
ISSN 2308-4863 (Online)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК:

**Міжвузівський збірник наукових праць молодих
вчених Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка**

HUMANITIES SCIENCE CURRENT ISSUES:

**Interuniversity collection of Drohobych
Ivan Franko State Pedagogical University
Young Scientists Research Papers**

**ВИПУСК 18
ISSUE 18**

**Дрогобич, 2018
Drohobych, 2018**

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 5 від 12.04.2018 р.)*

Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники В. Ільницький, А. Душний, І. Зимомря]. – Дрогобич: Посвіт, 2018. – Вип. 18. – 198 с.

Видання розраховане на тих, хто цікавиться питаннями розвитку педагогіки вищої школи, а також філології, мистецтвознавства, психології.

Головний редактор: Пантук М.П. – д.пед.н., проф.

Заступники головного редактора:

Ільницький В.І. – д.і.н., проф. (співредактор);

Душний А.І. – к.пед.н., доц., чл.-кор. МАНПО (співредактор);

Зимомря І.М. – д.філол.н., проф. (співредактор).

Редакційна колегія:

Бермес І.Л. – д.мист., проф.; Бистрова О.О. – д.філол.н., проф.; Борщевич В.Т. – д.і.н.; Вагнер Марек – д.габіл. з іст., проф. (Польща); Ярушак М.І. – к.пед.н.; Давидов М.А. – д.мист., проф., акад. МАІ, засл. діяч мист. Укр.; Дмитрів І.І. – к.філол.н., доц. (відп. секретар); Добрянський І.А. – д.пед.н., проф.; Жигайло О.О. – к.психол.н., доц.; Зимомря М.І. – д.філол.н., проф.; Іванишин П.В. – д.філол.н., проф.; Імханіцький М.Й. – д.мист., проф., засл. діяч мист. РФ (Росія); Квас О.В. – д.пед.н., проф.; Кемінь В.П. – д.пед.н., проф.; Кияновська Л.О. – д.мист., проф., засл. діяч мист. Укр.; Козаренко О.В. – д.мист., проф., засл. діяч мист. Укр.; Козир А.В. – д.пед.н., проф.; Литвин М.Р. – д.і.н., проф.; Медведик Ю.Є. – д.мист., проф.; Москалець В.П. – д.психол.н., проф.; Новаковська Катажина – д.габіл. з філол. (Польща); Оршанський Л.В. – д.пед.н., проф.; Палінчак М.М. – д.політ.н., проф.; Петrenchко О.М. – д.і.н., проф.; Сабат Г.П. – д.філол.н., проф.; Савчин М.В. – д.психол.н., проф.; Сейко Н.А. – д.пед.н., проф.; Сенік Л.Т. – д.філол.н., проф.; Сергійчук В.І. – д.і.н., проф.; Ситник О.М. – д.і.н., доц.; Сташевська І.О. – д.пед.н., проф., акад. МАНПО; Сташевський А.Я. – д.мист., проф., акад. МАІ, засл. діяч мист. Укр.; Стемнік Анджей – д.габіл. з іст., проф. (Польща); Тельвак В.В. – д.і.н., проф.; Футала В.П. – д.і.н., проф.; Циховська Е.Д. – д.філол.н., проф.

Рецензенти:

Астаф'єв О.Г. – д.філол.н., проф. каф. теорії літ., компаратив. і літ. тв. ІФ КНУ ім. Т. Шевченка.

Падалка Г.М. – д.пед.н., проф. каф. ф-но вик. та худ. культ. ІМ НПУ ім. М. Драгоманова.

Патриляк І.К. – д.і.н., проф. каф. новіт. іст. України, декан іст. фак. КНУ ім. Т. Шевченка.

Скотня Н.В. – д.філос.н., проф., зав. каф. практ. психол., ректор ДДПУ ім. І. Франка.

Збірник індексується в міжнародних базах даних: Index Copernicus International, Polish Scholarly Bibliography, Info Base Index, Research Bible, Open Academic Journals Index, Scientific Indexing Services, Inno Space, Cite Factor.

Статті збірника привірюються до публікацій у виданнях України, які включені до міжнародних науково-метричних баз відповідно до вимог наказу МОН України від 17 жовтня 2012 р. № 1112 (зі змінами, внесеними наказом МОН України від 03.12.2012 р. № 1380).

Свідцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» Серія КВ № 19906-9706Р від 14.05.2013 р.

Усі електронні версії статей збірника оприлюднюються на офіційному сайті видання
www.aphn-journal.in.ua

Редакційна колегія не обов'язково поділяє позицію, висловлену авторами у статтях, та не несе відповідальності за достовірність наведених даних та посилань.

Засновник і видавець – Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, співзасновники Ільницький В.І., Душний А.І., Зимомря І.М.

Адреса редакції: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, обл. Львівська, 82100. тел.: (03244) 1-04-74, факс: (03244) 3-81-11, e-mail: vilnickiy@gmail.com, www.ddpu.drohobychnet

© Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2018

© Ільницький В.І., Душний А.І., Зимомря І.М., 2018

Recommended for publication
by Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Academic Council
(protocol № 5 from 12.04.2018)

Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers / [editors-compilers V. Ilnytskyi, A. Dushnyi, I. Zymomria]. – Drohobych: Posvit, 2018. – Issue 18. – 198 p.

The publication is intended for those who is interested in the High School Pedagogics and psychology, philology, art development.

Chief editor:

M. Pantjuk – PhD hab. (Education), Professor.

Deputy Editors:

V. Ilnytskyi – PhD hab. (History), Professor (co-editor);

A. Dushnyi – PhD (Education), Associate Professor, EISA Corresponding Member (co-editor);

I. Zymomria – PhD hab. (Philology), Professor (co-editor).

Editorial board:

I. Bermes – Doctor of Arts, Professor, V. Borshchevych – Doctor of History; M. Wagner – Dr. habil. in History, Professor (Poland); M. Yrushak – Ph.D. in Education; M. Davydov – Doctor of Arts, Professor, Academician of IIA, Honored Artist of Ukraine; I. Dmytriv – Ph.D. In Philology, Associate Professor (exec. Secretary); I. Dobryanskyj – Doctor of Education, Professor; O. Zhyhaylo – Ph.D. In Psychology, Associate Professor; M. Zymomria – Doctor of Philology, Professor; P. Ivanyshyn – Doctor of Philology, Professor; M. Imhanizkij – Doctor of Arts, Professor, Honored Artist of the Russian Federation (Russia); O. Kvas – Doctor of Education, Professor; V. Kemin' – Doctor of Education, Professor; L. Kyjanovska – Doctor of Arts, Professor, Honored Artist of Ukraine; O. Kozarenko – Doctor of Arts, Professor, Honored Artist of Ukraine; A. Kozyr – Doctor of Education, Professor; M. Lytvyn – Doctor of History, Professor; J. Medvedyk – Doctor of Arts, Professor; V. Moskaletz – Doctor of Psychology, Professor; K. Nowakowska – Dr. habil. in Philology (Poland); L. Orshanskyj – Doctor of Education, Professor; M. Palinchak – Doctor of Political Sciences, Professor; O. Petrechko – Doctor of History, Professor; H. Sabat – Doctor of Philology, Professor; M. Savchyn – Doctor of Psychology, Professor; N. Sejko – Doctor of Education, Professor; L. Senyk – Doctor of Philology, Professor; V. Serhijchuk – Doctor of History, Professor; O. Sytnyk – Doctor of History, Associate Professor; I. Stashevskia – Doctor of Education, Professor, Academician EISA; A. Stashevskiy – Doctor of Arts, Professor, Academician of IIA, Honored Artist of Ukraine; A. Stempnik – Dr. habil. in History, Professor (Poland); V. Telvak – Doctor of History, Professor; V. Futala – Doctor of History, Professor; E. Tsyhovska – Doctor of Philology, Professor.

Reviewers:

O. Astafjev – Doctor of Philology, Professor of Literature Theory, Comparative Literature and Literary Work Department of Philology Institute Kyiv National Taras Shevchenko University.

H. Padalka – Doctor of Education, Professor of piano performance and artistic culture Department of Art Institute National Pedagogical Dragomanov University.

I. Patryljak – Doctor of History, Professor of Ukraine Modern History Department, the Dean of History Faculty Kyiv National Taras Shevchenko University.

N. Skotna – Doctor of Philosophy, Professor, Head of Applied Psychology Department, rector of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University.

The collection is notated in such international databases as: Index Copernicus International, Polish Scholarly Bibliography, Info Base Index, Research Bible, Open Academic Journals Index, Scientific Indexing Services, Inno Space, Cite Factor.

The articles are equaled to publications in Ukrainian journals included in international scientific metric databases in accordance with the MES of Ukraine order dd. 17 november 2012 p. No 1112 (amended by the MES of Ukraine order dd. 03.12.2012 No 1380). Print media registration certificate «Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers» series KV № 19906-9706P dd. 14.05.2013.

All electronic versions of articles in the collection are available on the official website edition

www.aphn-journal.in.ua

Editorial board do not necessarily reflect the position expressed by the authors of articles,
and is not responsible for the accuracy of these data and references.

Founder and Publisher – Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University,
co-founders V. Ilnytskyi, A. Dushnyi, I. Zymomria.

Editorial address: Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Ivana Franka str., 24, Drohobych, Lviv region,
82100. tel.: (03244) 1-04-74, fax: (03244) 3-81-11, e-mail: vilnickiy@gmail.com, www.ddpu.drohobych.net

© Drohobych State Ivan Franko
Pedagogical University, 2018
© V. Ilnytskyi, A. Dushnyi, I. Zymomria, 2018

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

УДК 783.65

Надія ТОВТИН,аспірант кафедри методики музичного виховання і диригування
Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка
(Дрогобич, Україна) tovtin.ni@ukr.net

РУКОПИСНИЙ СПІВАНИК З КОЛЕКЦІЇ МИКОЛИ ВАЙДИ – ЦІННА ПАМ'ЯТКА ЗАКАРПАТСЬКОЇ ДУХОВНОПІСЕННОЇ КУЛЬТУРИ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ XVIII СТ. (ПИТАННЯ ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА ТА АРХЕОГРАФІЇ)

Стаття присвячена питанням дослідження духовнопісенної культури Закарпаття XVIII – початку XIX ст. Основну увагу приділено рукописному співанику Миколи Вайди. Тепер співаник зберігається у рукописному фонді Закарпатського краєзнавчого музею. Співаник М. Вайди переписано приблизно в кінці XVIII ст. М. Вайда був відомим діячем національно-патріотичного руху 20 – 30-х рр. XX ст. на Закарпатті.

У дослідженні вперше зроблено постатейний ініціативний археографічний опис рукописного співаника, здійснено його джерелознавчий аналіз, дано оцінку рукопису як цінній пам'ятці духовнопісенної культури Закарпаття, вказано на її тісний зв'язок з загальнонаціональною українською духовнопісенною (паралітургійною) культурою XVII–XIX ст. Також наголошено на необхідності подальших музично-джерелознавчих студій у фондах закарпатських архівно-музейних інституцій. Матеріали співаника є важливим джерелом для текстологічних досліджень. Серед питань, які необхідно розглядати у подальших дослідженнях особливу увагу треба звернути на аналіз місцевих видань з текстами духовних пісень, а також на джерелознавче опрацювання місцевої періодики.

Ключові слова: Закарпаття, духовна пісня, рукопис, співаник, археографія, джерелознавство, «Богогласник», Микола Вайда, Володимир Гнатюк, Юліан Яворський, Юрій Медведик, Петер Женюх.

Nadiya TOVTYN,Postgraduate Student at the Department of Technique of Musical Education and Conducting,
Institute of Musical Art of Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University
(Drohobych, Ukraine) tovtin.ni@ukr.net

A HANDWRITTEN SONG-BOOK OF MYKOLA VAIDA'S COLLECTION AS A VALUABLE OBJECT OF THE TRANSCARPATHIAN SPIRITUAL CULTURE OF THE SECOND HALF OF THE XVIII CENTURY (ON THE QUESTIONS OF SOURCE STUDY AND ARCHAEOGRAPHY)

The article is devoted to the study of the issues of the Transcarpathian culture of the XVIII – early XIX centuries. The main attention is paid to the handwritten song-book of Mykola Vayda. Now this song-book is kept in the handwritten fund of the Transcarpathian Museum of Local Lore. M. Vayda's song-book was rewritten nearly at the end of the 18th century. M. Vayda was a well-known figure in the national-patriotic movement of the 1920 – 1930s in Transcarpathia.

The lyrics of the song-book represent a traditional song repertoire, which was used in Transcarpathia in the XVIII – XIX centuries. Many lyrics of the song-book are known from the Bohohlasnyk (Pochaiv, 1790 – 1791). The specificity of the song-book's repertoire is that it contains many songs written by the authors from Transcarpathia. Their names and surnames have been preserved thanks to acrostic. Also, the song book has several songs for the glorification of miraculous icons, which are very popular in Transcarpathia.

In the study, for the first time, an article-by-article incipient archeographic description has been made of the manuscript songbook, a source analysis has been made carried out, the manuscript has been estimated as a valuable object of the spiritualized culture of Transcarpathia, its close connection with the nationwide Ukrainian spiritual alias paraliturgic culture of the 17th–19th centuries has been given evaluation. The necessity of further music-source studies in the funds of Transcarpathian archival-museum institutions has also been emphasized. The song-book's material is an important source for the textual research. Among the issues, that need to be considered in the further research, particular attention should be paid to the analysis of the local publications of the spiritual songs lyrics, as well as to the source studying of local periodicals.

Key words: Transcarpathian Ukraine, Mykola Vaida, spiritual song, manuscript, song-book, «Bohohlasnyk», acrostic, archeography, musical source.

Актуальність питання. Одним із найважливіших джерел дослідження української духовнопісенної культури на Закарпатті є рукописні співаники XVIII – XIX ст. Прикметно, що в цьому регіоні до початку XX ст. не існувало традиції поширення текстів духовних пісень через друковані видання. Через це на Закарпатті послуговувалися переважно волинськими та галицькими виданнями. Зокрема, великою популярністю користувалися друковані почаївські «Богогласники» (1790–1791 – 1806), галицькі колядники, друковані збірники текстів духовних пісень, опубліковані у Львові та Жовкві, а також інші видання. Перші ж поодинокі друковані духовнопісенники у друкарнях Закарпаття з'явилися шойно на межі XIX – XX ст., про що доволі детально зазначено у статті Стефана Паппа (Папп, 1971). Отже, передовсім через те, що у цьому краї друковані духовнопісенники були в обмежені кількості, на Закарпаття рукописна практика фіксування текстів духовних пісень у приватних збірниках зберіглася аж до початку XX ст. Особливо популярними для копіювання були друковані пісенні тексти з почаївського «Богогласника». Найбільш відомим з-поміж переписувачів вибраних текстів з цього стародруку був закарпатець Іван Югасевич, який також переписав велику кількість «Ірмологіонів», про що насамперед відомо завдяки дослідницькій праці Юліяна Яворського та Юрія Ясіновського.

Сьогодні стан дослідження української рукописної духовнопісенної спадщини досліджено доволі ретельно, зокрема завдяки дослідженням Володимира Гнатюка (Гнатюк, 1902), Юліяна Яворського (Яворский, 1934), Юрія Медведика (Медведик, 2000, 2004, 2010, 2015), Петера Женюха (Žejuch, 2006, 2007), Андреї Томко (Томко, 2008а, 2008b) та ін. вчених. Але ще можна віднайти окремі рукописні співаники, у т. ч., і з Закарпаття, які хоча й здебільшого введено до наукового обігу, однак детально на джерелознавчо-археографічному рівні достеменно не досліджено.

Отже, **мета статі** полягає у тому, щоб ввести до наукового обігу пісенний збірник Миколи Вайди, здійснити його джерелознавчо-археографічний аналіз, дати оцінку цьому рукописові та визначити його значимість для дослідження української духовнопісенної культури XVIII – XIX ст.

Одним із таких рукописних збірників є співаник Миколи Вайди, який почергово ввели до наукового обігу Ю. Медведик та П. Женюх. Тому, у цій статті, видається за необхідне привернути увагу до цього рукопису, який був у власності закарпатця Миколи Вайди, про що свідчить збережений штамп на титульному аркуші рукопису: «Власна бібліотека Миколи Вайди».

Виклад основного матеріалу. Закарпатець Микола Вайда відомий як один із підписантів патріотичного Маніфесту (з підзаголовком «В мові живе народ») та учасником вікопомного 15-ти тисячного Всепросвітянського з'їзду на підтримку рідної мови і культури, який відбувся в Ужгороді 17 жовтня 1937 р. Цей національно-патріотичний здвиг навічно вписаний в українську історію Закарпаття. У маніфесті зазначалося: «Кожний нарід лише доти жиє, поки захоронить свою мову, свою народну культуру, свої традиції, звичаї, обряди. Підкарпатський український нарід довгі віки жив у народній неволі, але в його душі не вгасала іскра народного духу, світила йому в темних часах лихоліття та підтримувала віру у кращу будучність. І нарід наш зберіг та передав нам, своїм нащадкам, чарівну пісню, наші прекрасні народні звичаї і незіпсуту народну милозвучну рідну мову, яку цілий науковий світ називає українською» (Федака, 2017). Беручи до уваги текст маніфесту, стає зрозуміло, що наявність у власній бібліотеці М. Вайди рукописного співаника, яким послуговувалося не одне покоління закарпатських українців, першочерговим було не суто колекціонерське прагнення, а насамперед патріотичний світогляд, національне просвітництво в колі сусідніх народів-поневолювачів, та всіляких асиміляторів.

Нещодавно на сторінках закарпатського часопису «Новини Закарпаття» від 30 жовтня 2017 р. було подано цікаву інформацію наукової співробітниця Закарпатського краєзнавчого музею ім. Тиводара Легоцького Івана Ороса про експозицію «Карпатська Україна. 1938 – 1939 рр.». Серед її матеріалів є «надзвичайно цінний документ – «Присяга Миколи Вайди на вірність народу Карпатської України від імені української молоді Підкарпаття». Слова, сказані в цій клятві майже 80 років тому, дуже актуальні і сьогодні (мовою оригіналу. – Ред.): «... в смутку, в жалю, але з великою Святою надією, ставаймо до праці, молоді Українці і Українки. Втіхамірім наш народ, подаймо йому надію на краще завтра. Чекає нас велика праця, будувати нове Українське Підкарпаття, де зарядим самі по своєму смаку та де будемо самі між собою. Українське Молоде Підкарпаття до праці! Слава Україні! Велика Копаня, в ночі 02.11.1938 року. Микола Вайда» (Орос, 2017).

Співаник із колекції рукописів М. Вайди зберігається у фонді Ужгородського краєзнавчого музею під сигнатурою І-458. У своїх наукових працях та монографіях про нього вже згадували Ю. Медведик та П. Женюх, але детально не описували збірник, тому доцільно подати його повний археографічно-інципітний опис.

Рукопис створено наприкінці XVIII або на поч. XIX ст.; 38 арк., дрібний півустав; примітивні ініціали та заставки; водяні знаки не читаються; без нот; до деяких пісень вказівки про мелодії («тони») пісень:

1. Арк. 1 – П'єснь Рождеству. *Поч.*: «Бог предвѣчний народился...».
2. Арк. 2 – П'єснь вто[рая] Рождеству. *Поч.*: «Ангел пастырем мовил...».
3. Арк. 2 зв. – П'єснь Рождеству. *Поч.*: «Витай Дитя малое...».
4. Арк. 3 – П'єснь Рождеству Христову. *Поч.*: «Нова радость стала, яка не бывала...».
5. Арк. 4. – П'єснь Рождеству Христову. Под «тон» «Рождество славно...». *Поч.*: «Небо и земля нинѣ торжестует...».
6. Арк. 5 – П'єснь Рождеству Христову. *Поч.*: «Предвѣчный родился под лѣты...».
7. Арк. 6 – П'єснь Рождеству Христову. Под «тон» «Ангел пастырям мовил...». *Поч.*: «Скинїя всезлатая...».
8. Арк. 6 зв. – П'єснь Рождеству Христову. На «тон» «Предвѣчний...». *Поч.*: «Бог вѣчный нѣгды непребранный...».
9. Арк. 7 – П'єснь Рождеству Христову. *Поч.*: «Вселенная веселися, Бог от Дѣви днесь родися...».
10. Арк. 9 – П'єснь Рождеству Христову. *Поч.*: «Бог натуру, Бог натуру хоцет избавити...».
11. Арк. 10 – П'єснь святому Василю. Самоподобна. *Поч.*: «Излийся благодать во устнах твоих отче...».
12. Арк. 12 – П'єснь на Богоявленіє. *Поч.*: «Иордан рѣко уготовися...».
13. Арк. 13 – П'єснь Іоану Крестителю. *Поч.*: «Святый великій пророче Іоане Предитече...».
14. Арк. 13 зв. – П'єснь на Стрѣтеніє Ісус Христово. Под «Рождество славно». *Поч.*: «Царская порфира...».
15. Арк. 13 зв. – П'єснь Стрѣтенію. Под «Радуйся, Царице». *Поч.*: «Источник духовный радости исполненный...».
16. Арк. 14 – П'єснь Стрѣтенію. Под «Радуйся, Царице». *Поч.*: «Свѣтло днесь ликуйте...».
17. Арк. 14 зв. – П'єснь святому Іоану Крестителю. *Поч.*: «Святый Великий пророче Іоане...».
18. Арк. 14 зв. – П'єсни покаянны. *Поч.*: «Агнице страченна, душе зармученная...».
19. Арк. 15 – П'єсни покаянны. *Поч.*: «Горѣ, горѣ душе моя ко Творцу своему...».
20. Арк. 16 – П'єснь в недѣлю сыропустную. *Поч.*: «Нова радость стала, яка не бывала...».
21. Арк. 16 зв. – П'єснь о страшном судѣ. *Поч.*: «Помысли челоуѣче прегоркїй час смерти...».
22. Арк. 17 – П'єснь о страшном судѣ. *Поч.*: «Во дому Давыдовом страшная совершаются...».
23. Арк. 18 – П'єсни великопоснїи и страстем Христовым. *Поч.*: «О Дѣвице Пречистая, Мати благословенная...».
24. Арк. 20. – П'єснь о страстех Христовых. *Поч.*: «Уже декрет подписует...».
25. Арк. 21 – П'єсни Благовѣщенію Пресвятой Богородицы. *Поч.*: «Да прїидет, да прїидет всему миру радость...».
26. Арк. 21 зв. – П'єснь Благовѣщенію Пресвятой Богородицы. *Поч.*: «Ликуй днесь Сїоне...».
27. Арк. 23 – П'єснь Благовѣщенію Пресвятой Богородицы. *Поч.*: «Послан бысть архангел Гавріил ко Дѣвѣ...».
28. Арк. 12 – П'єснь на Вѣханіє Господне. *Поч.*: «Иордан рѣко уготовися...».
29. Арк. 23 зв. – П'єснь на Вѣханіє Господне. *Поч.*: «Радуйся зѣло, дщи Сїоня...».
30. Арк. 25 – П'єснь на Вѣханіє Господне. Тон той же. *Поч.*: «Днесь благодать нас собирает...».
31. Арк. 25 зв. – П'єснь Воскресенію Ісус Христову. *Поч.*: «Воскрес Ісус от гроба – радость возсія...».
32. Арк. 26 – П'єснь Воскресенію Господнию. *Поч.*: «Веселый нам день днесь настал, котораго з нас каждый ждал...».
33. Арк. 27 – П'єснь на Воскресеніє Ісус Христово. *Поч.*: «Ісус Христос з мертвых встал, мертвым живот даровал...».
34. Арк. 27 зв. – П'єснь на Воскресеніє Ісус Христово. *Поч.*: «Радуйтесь небеса, витайте вси Ісуса, котрый от гроба востал...».
35. Арк. 28 – П'єснь на Воскресеніє Ісус Христово. *Поч.*: «Третьяго дня встал Створитель з мертвых...».
36. Арк. 29. – П'єснь на Вознесеніє Господне. *Поч.*: «Взыйде Бог ко Высокой горѣ...».
37. Арк. 29 зв. – П'єснь на Вознесеніє Господне. *Поч.*: «Вси языци купно слици восклѣкните, вострубѣте...».

38. Арк. 30 зв. – Пѣснь на Вознесеніе Господне. Под «Іордан рѣко». *Поч.*: «Іерусалиме, граде Сіон святыи, просвѣтися днесь, не буди мрачный...». Акровірш: **ІОАН БОУХОВСЦК**

39. Арк. 32 – Пѣснь на Сошествіе Святаго Духа. *Поч.*: «Утѣшителю міру, храни нашу вѣру...».

40. Арк. 31 зв. – Пѣснь на Сошествіе Святаго Духа. *Поч.*: «Істочник духовній, радости исполнений...».

41. Арк. 32 – Пѣснь на Сошествіе Святаго Духа. *Поч.*: «Творче и Боже, Пане наш ласкаый во трех персонах нам ся показавый...».

42. Арк. 33 – Пѣснь на Преображеніе Господне. Под 3 б[ол]е[стію] сер[дца]. *Поч.*: «На Фаворѣ преобразися, Ісус Христос славно...».

43. Арк. 33 зв. – Пѣснь на Преображеніе Господне. Под «Ізліяся благодать». *Поч.*: «Велим гласом и ужасом днесь Давиде возиграй...».

44. Арк. 34 зв. – Пѣснь на Воздвиженіе Честнаго и животворящаго Креста. Под 3 б[ол]е[стію] сер[дца]. *Поч.*: «О треблаженное древо на нем же Цар славы...».

45. Арк. 35 – Пѣснь Честному Кресту. *Поч.*: «3 ємпров горных Бог ся нам являет у Зарваници...». Акровірш: **ЗАРВАНЦА Псалма.**

46. Арк. 36. – Пѣснь на Воздвиженіе Честнаго и животворящаго Креста. Под «О Дѣво преизбранная». *Поч.*: «О древо треблаженное, ангелом принесенное...».

47. Арк. 36 зв. – Пѣснь на Рождество Пресвятой Богородици. *Поч.*: «Рождество славно присно Дѣвья восхвалим вси днесь...».

47. Арк. 37 зв. – Пѣснь на Рождество Пресвятой Богородици. *Поч.*: «Радуйтеся вси людїе, Дѣва ся раждает от початку избранная...».

48. Арк. 38 зв. – Пѣснь на Рождество Пресвятой Богородици. «Іоаким днесь весело играет, торжествуючи, же во старости юнницу питает...». Акровірш: **ІОАН БУХОВЕЦКИИ.**

49. Арк. 40 – Пѣсни на Успеніе Пресвятой Богородици. *Поч.*: «Архангели з неба прийшли до Богородици як послове...».

50. Арк. 41 зв. – Пѣснь Успенію Пресвятой Богородици. Под «Іордан рѣко». *Поч.*: «Днесь умирает Ісусова Мати, радость являет, не треба плакати...».

51. Арк. 42 – Пѣснь на Успеніе Пресвятой Богородици. *Поч.*: «Царице ангелска, Госпоже небесная, днесь естества уставы...».

52. Арк. 43 – Пѣснь на Успеніе Богородици. Под «Бог натуру». *Поч.*: «Избранной днесь, избранной днесь всѣ родов Царици Дѣвици...». Акростих: **ІОАН А.**

53. Арк. 43 зв. – Пѣснь на Покров Пресвятой Богородици. Под «3 неба прийшли». *Поч.*: «о Дѣвице Пречистая, Ты Царице ангелская, молебнице наша, присно Дѣво Владычице...».

54. Арк. 44 зв. – Пѣснь Покрову Богородици. Под «Богородице, вѣрным оборона». *Поч.*: «Предста Царица на високом тронѣ...».

55. Арк. 45 – Пѣснь Покрову Богородици. *Поч.*: «Ізыйде нынѣ Мати Ісус Христа...». Акровірш: **Іоан БУХОВСЦКИ ПОКРОВУ АЦИ.**

56. Арк. 47 – Пѣснь Воведенію Пресвятой Богородици. Под «Бог натуру». *Поч.*: «Ковчег слова, злата кадилница...».

57. Арк. 47 зв. – Пѣснь Воведенію Пресвятой Богородици. *Поч.*: «Кая приницает во Церков вступает Дѣвица Прекрасна...». Акровірш: **КІОТ ХР.**

58. Арк. 48 зв. – Пѣснь Воведенію Пресвятой Богородици. *Поч.*: «Величай душе моя Пречисту Панну...».

59. Арк. 49 – Починаются пѣсни святителски.

Пѣснь Георгію. Под «Богородице вѣрним». *Поч.*: «Во мученицех славный Георгіе, празнуют днесь т[в]ои вѣрныи людїе...». Акровірш: **ВАСИЛИИ ПОПОВИЧ АНДРИЮВСКА(и-?)И.**

60. Арк. 51. – Пѣснь на Рождество Іоана и на собор его. *Поч.*: «Ангел с небес радость принесет...».

61. Арк. 52 зв. – Пѣснь на Усѣкновеніе главы святаго Іоанна Крестителя. Под «3 Болестію сердца». *Поч.*: «Пам'ять твоя праведная есть со похвалами...».

62. Арк. 54 зв. – Пѣснь апостолом Петру и Павлу. Под «Богородице вѣрным оборона». *Поч.*: «Воспойте превыспр (!?) и гражданов, обличителей скверѣпых паганов...». Акровірш: **ВАСІЛИИ ПОПОВИЧ АНДРИЮВС.**

63. Арк. 56 – Пѣснь апостолом Петру и Павлу. Под «Творче и Боже» *Поч.*: «Прїидите вѣрных христіан соборы, нам ся явили богогласныя хоры...».

64. Арк. 57 – Пѣснь апостолом Петру и Павлу. *Поч.*: «Органы грайте, Петра величайте, апостолу Павлу радосно заграйте...».
65. Арк. 57 зв. – Пѣснь святителю Николаю. *Поч.*: «О кто, кто Николая любит...».
66. Арк. 58 зв. – Пѣснь святому Николаю. Под «Радуйся Царице». *Поч.*: «Радуйся Николае, мы к Тебѣ прибѣгаем...».
67. Арк. 59 зв. – Пѣснь святому Николаю. Самоподобна. *Поч.*: «Болшаго нѣсть на земли трона...».
- Акрівірш: **БАРДИНСКИ.**
68. Арк. 60 – Пѣснь святому Николаю. Под «Богородице, вѣрным оборона» *Поч.*: «Крикните гласы, на триумф іерарсѣ, воспойте пѣснь нову...».
69. Арк. 63 зв. – Пѣснь святому пророку Ілію. Под «Похвалу принесу». *Поч.*: «Галаадскій пророче, славне сожителю...».
70. Арк. 64 – Пѣснь архангелу Михаилу. *Поч.*: «Хвалим тя вси згодне чудный возводе...».
71. Арк. 64 – Пѣснь пророку Ілію. *Поч.*: «Источниче благодати, о Іліе славный, Іліе великий...».
72. Арк. 65 – Пѣснь апостолу Андрею первозванному. Под «Во Дому Давидовом». *Поч.*: «Во всю землю изыде вѣщаніе славне апостолу Андрею...».
73. Арк. 66 – Пѣснь святому Іоану Богослову. *Поч.*: «Іоана богослова і ритора сладка мова...».
74. Арк. 66 зв. – Пѣснь святому Іоану Златоусту. *Поч.*: «Златокованную трубу восхвалим днесь...».
75. Арк. 67 – Пѣснь Пресвятой Богородици. *Поч.*: «Буди восхваленна от всѣх родов земных...».
76. Арк. 68 – Пѣснь Пресвятой Богородици. *Поч.*: «Радуйся Маріе, небесна Царице, Радуйся Пречистая пресвѣтая горлице...».
77. Арк. 68 зв. – Пѣснь Пресвятой Богородици. *Поч.*: «Селенный свѣте, людіе страны...». Текст збережено не повністю через втрату аркуша.

Співаник Миколи Вайди має календарно-мінейну структуру, яка здебільшого характерна рукописним збірникам цього регіону. Водночас, як стверджує Ю. Медведик, календарним типом структурування послугоувалися й галицькі укладачі та переписувачі рукописних духовнопісенників (Медведик, 2004: 213–224). Але співаники цього регіону хоча й укладені згідно церковно-календарної послідовності, все таки, характеризуються тим, що на кожне свято їх репертуар значно повніший у порівнянні з закарпатським. Тобто, йдеться про те, що до кожного свята укладачі та переписувачі співаників добирали велику кількість духовних пісень, мабуть, з тією метою, щоб аматори співу мали широкий вибір текстів, які б задовольняли їх релігійно-мистецькі потреби, надавалися для виконання згідно співацьких можливостей тощо. Натомість у закарпатських співаника більша «динаміка» текстів співаників. Але й у них можемо віднайти чималі блоки текстів на Різдво Христове та покаянно-моралізаторських пісень. Не є винятком і співаник М. Вайди. У ньому маємо десять пісень на Різдво Христове, чимало покайних пісень, а також доволі багато пісень на різноманітні господські та богородичні свята. Окремий блок становлять пісні «святительські», тобто на честь святих. Такі блоки пісень характерні для рукописних співаників XVIII ст., які уклали на Лемківщині. Разом із тим, наявність такого блоку пісень у збірнику М. Вайди не дивина, якщо брати до уваги те, що Закарпаття та Лемківщина сусідять між собою, а духовнопісенний репертуар нерідко доволі близький або ж ідентичний. До прикладу: в співаниках обох регіонів зустрічаємо пісні священика з Перемиської землі Івана Буховецького («Іоаким днесь весело играет, торжествующи, же во старости юнницу питает...»), «Изыйде нынѣ Мати Ісус Христа...»). Всі вони записані з повністю збереженими акривіршами, що свідчить водночас і про те, що час переписування співаника був доволі близьким до часу створення цих пісень, їх популярності у співацькому середовищі карпатського краю.

Помітну групу текстів співаника становлять пісні покаянно-моралізаторського змісту. Певною мірою це можна вважати за закарпатську традицію, адже у XIX ст., пісні подібного змісту навіть уклали в окремі рукописні збірники, про що відомо з досліджень В. Гнатюка, Я. Яворського, Ю. Медведика, П. Женюха та ін. вчених. Належить також зазначити, що у збірниках такого спрямування (змісту) нерідко віднаходимо такі пісні, які невідомі з інших рукописів (найбільш помітно це у рукописних співаниках XIX ст.). Однак у співанику М. Вайди всі пісні релігійно-моралізаторського змісту є відомі і з інших рукописних та друкованих видань. Треба наголосити й на тому, що у збірнику зустрічаємо пісні, створені як безпосередньо на Закарпатті («Агнице страченна, душе зармученная...»; «Горѣ, горѣ, душе моя ко Творцу своему...») авторства Гедеона Пазія), так і в інших регіонах: Галичина, Волинь, Наддніпрянщина («Помысли человекѣ прегоркій час смерти...»; «Во дому Давыдовом страшная совершаются...»).

Є у співанику також декілька пісень на честь чудотворних богородичних ікон: «З емпіров горних Бог ся являєт у Зарваниці» (чудотворному розп'яттю у с. Зарванія, тепер Тернопільської обл. України); «Радуйся Маріє, небесна Царице» (здаються ікони в м. Теревовлі на Тернопільщині та у Кам'янці-Подільському); «Селенний свѣте, людіє страны...» (до Почаївської ікони Богородиці). Слід зауважити, що остання, з перелічених пісень, в оригіналі присвячується возвеличенню чудотворної ікони Почаївської Богородиці. Але на Закарпатті її адаптували для прослави ікони Богородиці у Марія-Повчанському монастирі. Це стає зрозумілим з фрагменту поетичного тексту: «Скланяйте своя покорне глави / пред образом монархинѣ во Угерской краинѣ». Тут же треба наголосити на тому, серед закарпатських аматорів духовнопісенного співу пісні на честь чудотворних ікон з Галичини, Волині, Поділля та Поділля користувалися значною популярністю, що достатньо ретельно досліджено у статті Ю. Медведика [4; 165–194]. Поетичні тексти цих пісень пристосовували для прославляння закарпатських чудотворних ікон. Проте створювали й оригінальні пісні на честь місцевих закарпатських ікон. Щоправда більшість з них написано у XIX ст., а тому у співанику М. Вайди відсутні.

Висновки. Співаник М. Вайди нагадує за своєю структурою знаменитий почаївський «Богогласник» (1790 – 1791), унікальну українську антологію духовних пісень, яку нещодавно перевидано Ю. Медведиком з ґрунтовними музично-джерелознавчими та текстологічними коментарями (Medvedyk, 2016).

Попри зроблені фундаментальні дослідження українських рукописних співаників, ще залишають поодинокі рукописні пам'ятки, які заслуговують на своє вивчення, як і аналізований співаник М. Вайди. Тому, кожен віднайдений старовинний рукописний чи друкований співаник необхідно детально опрацювати та вводити до наукового обігу. Саме таким цікавим та доволі багатим за своїм пісенним репертуаром є співаник М. Вайди, який у подальшому необхідно досліджувати як у регіональному музично-культурному контексті, так і загальноукраїнському.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гнатюк, Володимир, 1902 – Гнатюк В. Угроські духовні вірші // ЗНТШ. – Львів, 1902. – Т. XLVI. – С. 1–68; – Т. XLVII. – С. 69–164; – Т. XLIX. – С. 165–272.
2. Медведик, Юрій, 2000 – Медведик Ю. Археографічні та кодиколого-палеографічні проблеми дослідження духовнокантових рукописних пам'яток // Теорія і практика педагогічного процесу: Проблеми сучасного мистецтва і культури. – Київ – Харків: Каравела, 2000. – С. 196–205.
3. Медведик, Юрій, 2004 – Медведик Ю. Рукописний співаник XVIII століття як пам'ятка духовнопісенної культури українців // ЗНТШ. – Т. ССXLVII. – 2004. – С. 213–224.
4. Медведик, Юрій, 2010 – Медведик Ю. Рецепція іконославильних пісень українського Полісся, Поділля, Волині та Галичини в співочій культурі XVIII – XIX ст. Мукачівської єпархії // Stav výskumu Mukačevsko-Užhorodského nápevu. Súbor štúdií. – Košice-Trnava: Dobrá kniha, 2010. – S. 165–194 (Vol. 6. *Analecta Instituti studiis spiritualitatis orientaliū occidentaliumque provehendis nomine p. Michaelis Lacko appellati*).
5. Медведик, Юрій, 2015 – Медведик Ю. Українські духовні пісні в рукописних джерелах другої половини XVII – початку XX ст. (джерелознавчо-археографічний опис) // Ad Fontes: з історії української музики XVII – початку XX ст.: вибрані статті, матеріали, рецензії. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. – С. 391–428.
6. Орос, Іван, 2017 – Орос І. Фонди обласного краєзнавчого музею поповнили нові експонати про Августина Волошина і Карпатську Україну // Allkarpaty.com / Режим доступу: <http://allkarpaty.com/zak-news/52826-fondi-oblasnogo-kraznavchogo-muzeu-popovnilo-nov-ekspوناتi-pro-avgystina-voloshina--karpatsky-ykrany>
7. Папп, Стефан, 1971 – Папп С. Духовна пісня на Закарпатті // *Analecta Ordinis S. Basilii Magni*. – Roma: PP Basiliani. – 1971. – Vol. VII (XIII). – С. 125–126.
8. Томко, Андрея, 2008а – Томко А. До питання дослідження духовнопісенного репертуару XIX ст. на Закарпатті (за матеріалами двох рукописних співаників другої половини XIX ст. із фондів Закарпатського краєзнавчого музею) // Вісник Прикарпатського університету: Мистецтвознавство. – Вип. XII – XIII. – Івано-Франківськ, 2008. – С. 128–133.
9. Томко, Андрея, 2008б – Томко А. Рукописні співаники Іоана Югасевича – джерела для дослідження давньої духовнопісенної культури Закарпаття та Східної Словаччини // Вісник Прикарпатського університету: Мистецтвознавство. – Вип. XV – XVI. – Івано-Франківськ, 2008. – С. 88–93.
10. Шевніна, Тетяна, 2005 – Шевніна Т. Покрайні написи в рукописних книгах і стародруках XV – XIX ст. в колекції фондів Закарпатського краєзнавчого музею // Науковий збірник Закарпатського краєзнавчого музею: Вип. XVII. – Ужгород: Патент, 2005. – С. 25–39.
11. Федака, Павло, 2017 – Федака П. До 80-річчя Всепросвітянського з'їзду в Ужгороді // Трибуна: газета – 2017. – 21 жовтня // Режим доступу: <http://trubyna.org.ua/novyny/80-rokiv-tomu-15-tysyach-zakarpatskyh-ukrayintsiv-staly-na-zahyst-ridnoyi-movy-kultury-foto/>
12. Яворський, Юлиан, 1934 – Яворський Ю. Материалы для истории старинной песенной литературы в Подкарпатской Руси. – V Praze: 1934. – 345 с.
13. Rothe, Hans; Medvedyk, Jurij, 2016 – Rothe H., Medvedyk J. *Bogoglasnik. Pesni blagogovejnyja (1790/1791). Eine Sammlung geistliche Lieder aus Ukraine*. Herausgegeben von Hans Rothe in Zusammenarbeit mit Jurij Medvedyk. –

Band 1: Facsimile. – Kūln-Weimar Wien: Būhlau Verlag, 2016. – 602 S.; – Band 2: Darstellung. – Kūln-Weimar Wien: Būhlau Verlag, 2016. – 432 S.

14. Žeňuch, Peter, 2006 – Žeňuch P. Kyrillische paraliturgische Lieder: Edition des handschriftlichen Liedguts im ehemaligen Bistum von Mukačevo im 18. und 19. Jahrhundert / [Hrsg. von Peter Žeňuch]. – Köln – Weimar – Wien: Böhlav, 2006. – 982 s. – (Bausteine zur Slavischen Philologie und Kulturgeschichte: Reihe B: Editionen: N. F., Bd. 23) (Monumenta Byzantino-Slavica et Latina Slovaciae: vol. II).

15. Žeňuch, Peter, 2007 – Žeňuch P. Výskum cyrilských a latinských pamiatok byzantskej tradície z východného Slovenska a Zakarpatskej oblasti Ukrajiny: Monumenta byzantine-slavica et Slovaciae // Cyrillské a latinské pamiatky v byzantsko-slovanskom obradovom prostredí na Slovensku. – Bratislava: Slavistický ústav Jána Stanislava SAV, 2007. – S. 9–42.

REFERENCES

1. Hnatiuk, Volodymyr, 1902 – Hnatiuk V. Hungari-Rus' sacred songs // ZNTSh. – L'viv, 1902. – T. XLVI. – S. 1–68; – T. XLVII. – S. 69–164; – T. XLIX. – S. 165–272.

2. Medvedyk, Yurii, 2000 – Medvedyk Yu. The archeographic and codicologic-paleographic problems of the study of spiritual and cultural manuscripts // Theory and practice of the pedagogical process: The problems of contemporary art and culture. – Kyiv – Kharkiv: Karavela, 2000. – S. 196–205.

3. Medvedyk, Yurii, 2004 – Medvedyk Yu. The handwritten song book of the XVIII century as a monument of Ukrainians spiritual culture // ZNTSh. – T. CCXLVII. – 2004. – S. 213–224.

4. Medvedyk, Yurii, 2010 – Medvedyk Yu. The reception of iconoclastic songs of Ukrainian Polissya, Podillya, Volyn' and Galychna in the singing culture of the XVIII–XIX centuries in Mukachevo diocese // Stav výskumu Mukačevsko-Užhorodského nápevu. Súbor štúdií. – Košice-Trnava: Dobrá kniha, 2010. – S. 165–194 (Vol. 6. Analecta Instituti studiiis spiritualitatis orientaliū occidentaliumque provehendis nomine p. Michaelis Lacko appellati).

5. Medvedyk, Yurii, 2015 – Medvedyk Yu. Ukrainian spiritual songs in manuscript sources of the second half of the 17th – early 20th centuries. (source-study and archeographical description) // Ad Fontes: from the history of Ukrainian music of the XVIth – the beginning of the XX century. Selected articles, materials, reviews. – L'viv: LNU im. Ivana Franka, 2015. – S. 391–428.

6. Oros, Ivan, 2017 – Oros I. The new exhibits about Augustine Voloshyn and Carpatho-Ukraine have enriched added the funds of the regional museum of local lore // Allkarpaty.com / Rezhym dostupu: <http://allkarpaty.com/zak-news/52826-fondi-oblasnogo-kraznavchogo-myzeu-popovnil-nov-ekspozitsii-pro-avgustyna-voloshyna-karpatsky-ykrany>

7. Papp, Stefan, 1971 – Papp S. Spiritual song in Transcarpathia // Analecta Ordinis S. Basilii Magni. – Roma: PP Basiliani. – 1971. – Vol. VII (XIII). – S. 125–126.

8. Tomko, Andreia, 2008a – Tomko A. On the issue of research of the spiritual repertoire of the nineteenth century in Transcarpathia (based on two handwritten song book's materials of the second half of the nineteenth century from the funds of the Transcarpathian Regional Museum) // Newsletter Precarpathian University. Art studies – Vol. XII – XIII. – Ivano-Frankivsk, 2008. – S. 128–133.

9. Tomko, Andreia, 2008b – Tomko A. Manuscript singers of Y. Yugasevych - sources for the study of the ancient spiritual culture of Transcarpathia and Eastern Slovakia // Newsletter Precarpathian University. Art studies. – Vol. XV – XVI. – Ivano-Frankivsk, 2008. – S. 88–93.

10. Shevnina, Tetiana, 2005 – Shevnina T. Marginal inscriptions in handwriting books and early printed books of the XV – XIX centuries in the collection of funds of the Transcarpathian Local History Museum // Scientific collection of the Transcarpathian Museum of Local Lore: – Vol. XVII. – Uzhhorod: Patent, 2005. – S. 25–39.

11. Fedaka, Pavlo, 2017 – Fedaka P. To the 80th anniversary of the All-World Congress in Uzhgorod // Tribune: the newspaper. – 2017. – 21. 10 // rezhym dostupu: <http://trubyna.org.ua/novyny/80-rokiv-tomu-15-tysyach-zakarpatskyh-ukrayint-siv-staly-na-zahyst-ridnoyi-movy-kultury-foto/>

12. Yavorskyi, Yulian, 1934 – Yavorskyi Yu. Materials for the history of ancient song literature in Subcarpathian Rus'. – Prag: 1934. – 345 s.

13. Rothe, Hans; Medvedyk, Jurij, 2016 – Rothe H., Medvedyk J. Bogoglasnik. Pesni blagogovejnyja (1790/1791). Eine Sammlung geistliche Lieder aus Ukraine. Herausgegeben von Hans Rothe in Zusammenarbeit mit Jurij Medvedyk. – Band 1: Facsimile. – Kūln-Weimar Wien: Būhlau Verlag, 2016. – 602 S.; – Band 2: Darstellung. – Kūln-Weimar Wien: Būhlau Verlag, 2016. – 432 S.

14. Žeňuch Peter, 2006 – Žeňuch P. Kyrillische paraliturgische Lieder: Edition des handschriftlichen Liedguts im ehemaligen Bistum von Mukačevo im 18. und 19. Jahrhundert / [Hrsg. von Peter Žeňuch]. – Köln – Weimar – Wien: Böhlav, 2006. – 982 c. – (Bausteine zur Slavischen Philologie und Kulturgeschichte: Reihe B: Editionen: N. F., Bd. 23) (Monumenta Byzantino-Slavica et Latina Slovaciae: vol. II).

15. Žeňuch Peter, 2007 – Žeňuch P. Výskum cyrilských a latinských pamiatok byzantskej tradície z východného Slovenska a Zakarpatskej oblasti Ukrajiny: Monumenta byzantine-slavica et Slovaciae // Cyrillské a latinské pamiatky v byzantsko-slovanskom obradovom prostredí na Slovensku. – Bratislava: Slavistický ústav Jána Stanislava SAV, 2007. – S. 9–42.

Статтю подано до редакції 01.03.2018 р.

ЗМІСТ

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

- Надія ТОВТИН.** Рукописний співаник з колекції Миколи Вайди – цінна пам’ятка закарпатської духовнопісенної культури другої половини XVIII ст. (Питання джерелознавства та археографії).....4
- Богдан ШКІЛЬНИК.** Релігійно-катехитична сутність поетичних текстів хорових обробок українських духовних пісень XVII – XIX ст.....11

МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

- Іван ЗИМОМРЯ, Леся ГОЛОМІДОВА.** Роль анімалістичних образів у малій прозі Роберта Музіля...17
- Ірина ДМИТРІВ.** Сакральний простір у збірці «Велика гармонія» Богдана-Ігоря Антонича.....24
- Світлана Д’ЯЧУК.** Роль української та зарубіжної літератур у професійній підготовці студентів спеціалізації «Видавнича справа та редагування».....30
- Мирослава СЛИВКА.** Основні шляхи відтворення семантичних і когнітивних особливостей українських реалій у наукових виданнях..... 35

ПЕДАГОГІКА

- Лілія ВОВК.** Специфіка становлення гендерної ідентичності дошкільників.....41
- Ольвія ГУСАК.** Інструменти автоматизованого виявлення сепаратистського та пропагандистського контенту для використання у навчальних закладах.....47
- Андрій ДОРОГАНЬ.** Науково-дослідницька діяльність як суттєвий елемент підготовки майбутніх інженерів-педагогів.....55
- Оксана ЖИГАЙЛО, Олександра ВІВСИК.** Особливості організації і методики проведення позакласної роботи з математики з використанням елементів квест-технологій.....60
- Світлана ЗАБОЛОЦЬКА.** Психологічний супровід особистісно-професійного розвитку студентів педагогічного університету.....66
- Роксоляна ЗОЗУЛЯК-СЛУЧИК.** Специфічні принципи формування професійної етики майбутніх соціальних працівників в університетах.....71
- Наталія ІВАНКІВ, Анна ЧЕПЕЛЮК.** Проблеми збереження фізичного здоров’я дитини.....77
- Галина ІВАНОВА.** Вплив пізнавальних психічних процесів на якість оволодіння студентами основами наукової організації розумової праці.....83
- Юлія КУЗЬМЕНКО.** Підвищення педагогічної майстерності викладача економічних дисциплін як чинник нарощення його професіоналізму.....89
- Леся КОЛТОК, Анна-Марія МЕЛЬНИКОВИЧ.** Уроки серед природи у педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського.....94
- Оксана ОНИПЧЕНКО.** Морально-етична парадигма статевої соціалізації молоді в 20 – 30 роках XX століття.....99
- Микола ПАНТЮК, Леся КОЛТОК.** Підготовка вчителя початкової школи до професійної діяльності: зміна ціннісних пріоритетів.....105
- Наталія САЛАНЬ, Оля САЛАНЬ.** Формування компетентностей учнів на гуртках математики.....111
- Тетяна ФІСЕНКО.** Інструментарій політичних інтернет-комунікацій як складник медіаосвіти у галузі політконсалтингу.....117

.....
Галина ЧЕРНЕНКО. Особливості вивчення природознавства молодшими школярами в Україні (початок ХХІ століття – сьогодніня).....126

Юлія ЧЕРНЕЦЬКА. Формування ціннісних орієнтацій у наркозалежних як умова розвитку їх соціальності.....132

ІСТОРІЯ

Микола ГАЛІВ, Анна ОГАР. Християнська польсько-українська спілка в Дрогобичі (1930-ті рр.): документ до історії товариства137

Микола ГАЛІВ, Уляна ГАЛІВ. Радянізація системи освіти дорослих у Дрогобицькій області (1939 – 1941)145

Василь ІЛЬНИЦЬКИЙ, Наталія КАНТОР. Боротьба радянських репресивно-каральних органів проти польського підпілля у Карпатському краї (1944 – 1946)151

Марія КАШКА, Андріана КОПИНЕЦЬ. Синагоги Закарпаття як об'єкти релігійного туризму.....159

Богдан ЛАЗОРАК. «Від Еміля Дуніковського до Олександра Севрюка»: описи мандрівок до замку Тустань в Уричі (кінець ХІХ – початок ХХ ст.)164

Юрій МЕЛЬНИЧОК. До питання персонального складу підвідділу 476 ТВ-24 «Маківка» (1947 – 1948).....172

Василь ПЕДИЧ, Віталій ТЕЛЬВАК, Вікторія ТЕЛЬВАК. Історико-церковна проблематика в дослідженнях Івана Кревецького.....183

CONTENTS
ART STUDIES

- Nadiya TOVTYN.** A handwritten song-book of Mykola Vaida's collection as a valuable object of the Transcarpathian spiritual culture of the second half of the XVIII century (on the questions of source study and archaeography) 4
- Bohdan SCHKIL'NYK.** Religious-catechitic essence of poetic texts of the choristal arrangements of Ukrainian sacred songs of the XVII – XIX centuries 11

LINGUISTICS. LITERATURE STUDIES

- Ivan ZYOMRYA, Lesia HOLOMIDOVA.** The role of animalistic images in Robert Musil's short prose 17
- Iryna DMYTRIV.** Sacral space in Bohdan-Ihor Antonych' collection «The great harmony» 24
- Svitlana DYACHUK.** The role of Ukrainian and foreign literatures in professional preparation of students of «Publishing and editorial business» specialization 30
- Myroslava SLYVKA.** The major ways of rendering the semantic and cognitive elements of Ukrainian realia in the scholarly publications 35

PEDAGOGY

- Lilia VOVK.** The specificity of formation of gender identity of preschoolers 41
- Olviia HUSAK.** The instruments for automatized identification of separatist and propaganda content for use in educational institutions 47
- Andriy DOROHAN.** Scientific-research activities as a part of training of future engineers-educators 55
- Oksana ZHYHAILO, Olexandra VIVSYK.** The peculiarities of organization and methods of conducting after-class work in mathematics with the use of elements of quest technologies ... 60
- Svitlana ZABOLOTSKA.** Psychological support of individual-professional development of students of pedagogical university 66
- Roksolyana ZOZULYAK-SLUCHYK.** Specific principles of the formation of professional ethics of future social workers at universities 71
- Nataliya IVANIKIV, Anna CHEPELIUK.** Problems of preserving the physical health of a child 77
- Halyna IVANOVA.** The influence of cognitive psychic processes on the quality of students' mastering of the basis of the scientific organization of mental labor 83
- Yulia KUZMENKO.** The improvement of pedagogical skill of a teacher of economic disciplines as a factor of his professionalism growth 89
- Lesia KOLTOK, Anna-Mariya MELNIKOVICH.** Lessons in the open nature in V. O. Sukhomlynskyi's pedagogic heritage 94
- Oksana ONYPCHENKO.** Moral-ethical paradigms of gender-role socialization of youth in the 1920s – 1930s 99
- Mykola PANTIUK, Lesia KOLTOK.** Preparation of elementary school teachers to professional activities: changing priority values 105
- Natalia SALAN', Olya SALAN'.** Formation of competencies of school pupils in mathematics circles 111
- Tetyana FISENKO.** The instrumentary of political web-communications as a component of media education in political consulting 117

Halyna CHERNENKO. Peculiarities of studying natural history by primary schoolchildren in Ukraine (from the beginning of the XXI century to nowadays)..... 126

Yuliya CHERNETSKA. The forming of the drug-dependent's value orientations as a precondition of their sociality development..... 132

HISTORY

Mykola HALIV, Anna OHAR. Christian Polish-Ukraine Union in Drohobych (1930's): document to the history of the society 137

Mykola HALIV, Ulyana HALIV. Sovietization of the system of adult education in the Drohobych region (1939 – 1941)..... 145

Vasyl ILNYTSKYI, Natalia KANTOR. The struggle of the Soviet Repressive organs against the polish underground in the carpathian area (1944 – 1946)..... 151

Mariia KASHKA, Andriana KOPYNETS. Synagogues of Transcarpathia as objects of religious tourism 159

Bohdan LAZORAK. «From Emile Dunikovsky to Oleksander Sevriuk»: descriptions of the trips to the castle of Tushtan' in Urych (the end of the XIX – the beginning of the XX century)..... 164

Yuriy MELNYCHOK. On the personnel structure of subunit 476 TS – 24 «Makivka» (1947 – 1948)..... 172

Vasyl PEDYCH, Vitalii TELVAK, Viktoria TELVAK. Historical and church issues in the research of Ivan Krevetskyi 183

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
Херсонська академія неперервної освіти

**IV-а Міжнародна науково-практична конференція
«РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ:
РЕЗУЛЬТАТИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ»
(15 червня 2018 р.)
(форма проведення – заочна)**

Основні тематичні напрямки роботи конференції:

Актуальні тенденції розвитку

- природничих (математика та інформативні технології, фізика, хімія) наук;
- біологічних наук;
- економічних наук;
- юридичних наук;
- історичних наук;
- філологічних наук;
- суспільних (соціологія, філософія, педагогіка, психологія) наук;
- мистецтвознавства;
- фізичної культури і спорту;
- екології та охорони навколишнього середовища;
- туризмознавства, краєзнавства.

Робочі мови конференції: українська, російська, англійська, польська.

Матеріали конференції будуть надруковані у збірнику тез доповідей «Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Тези IV-ї Міжнародної науково-практичної конференції».

Вартість збірника тез доповідей та програми учасника:

- електронна версія – **100 грн.**
- друковані видання – **180 грн.**

Перевищення обсягу публікації – **20 грн.** за сторінку.

Отримання додаткового примірника збірника – **100 грн.**

Кількість публікацій одного автора не обмежується. Розсилка друкованих матеріалів (збірника тез доповідей та програми) проводиться за рахунок коштів автора через «Нову пошту».

Випуск збірника тез доповідей передбачається на 15 червня 2018 року.

Друкований примірник журналу буде надісланий **18 квітня 2018 року** на поштову адресу учасників, вказану в електронних довідках.

Для участі в конференції необхідно до **18 травня 2018 року** подати в Оргкомітет заявку та матеріали (**підписані прізвищем автора**) на електронну адресу: e-mail: vilnickiy@gmail.com

Грошовий переказ коштів за публікацію здійснюється після підтвердження інформації про прийняття матеріалів до друку на картковий рахунок ПриватБанку та підтверджується надісланою сканкопією квитанцією (**файл підписується за прізвищем автора**).

Контактні телефони:

067-127-58-03 (д.і.н. Гльницький Василь Іванович)

ОРГКОМІТЕТ

ВИМОГИ ДО ПУБЛІКАЦІЇ У ЗБІРНИКУ ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

**«Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи.
Тези IV-ї Міжнародної науково-практичної конференції»**

Обсяг – **2-4 сторінки** (кегель 14, Times N Roman, інтервал – 1,5). Текст повинен бути надрукований з одного боку аркуша. Верхнє, нижнє, лівє, правє поле – 20 мм. Текст набирається без переносів, на всю ширину сторінки. Сторінки без нумерації. Необхідно використовувати парні лапки («»). При наборі тексту слід розрізняти символи дефісу і тире.

Тези та відомості про автора необхідно надсилати одним файлом, підписувати **за прізвищем автора** (наприклад, Іваненко.rtf) та обов'язково зберігати у **текстовому форматі RTF**.

Автори несуть відповідальність за точність викладених фактів, цитат і посилань. Подається матеріал електронною поштою. Оргкомітет залишає за собою право відбору матеріалів для публікації. Редакційна колегія не приймає матеріали, які не мають відповідного оформлення та залишає за собою право відбору матеріалів до друку.

Відомості про автора (авторів): прізвище, ім'я по-батькові, науковий ступінь, вчене звання (довідка про автора), контактні телефони, e-mail.

ЗРАЗОК ДОВІДКИ ПРО АВТОРА:

Іваненко Іван Іванович – аспірант кафедри германських мов та перекладознавства Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

тел. 067 12 91 934

stepan-vovk@ukr.net

Тези прошу опублікувати в розділі «Педагогіка».

Назва тези (обов'язково малими літерами): Полікультурне виховання в українському суспільстві: стрижневі чинники

№ відділення «Нової пошти» для отримання збірника (для отримання паперових версій). Збірники надсилаються на адресу першого вказаного у відомостях автора. За правильність вказаних особистих даних (№ відділення Нової пошти, контактний телефон) відповідальність несе автор.

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ

*Іван ІВАНЕНКО,
(Дрогобич, Україна)*

ПОЛІКУЛЬТУРНЕ ВИХОВАННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ: СТРИЖНЕВІ ЧИННИКИ

ТЕКСТ

ЛІТЕРАТУРА

1. Береза А., Нестерович Б. Удосконалення виконавської підготовки баяніста в процесі самостійної роботи [Ноти]: навч.-метод. посіб. – Вінниця: Нова Книга, 2011. – Вид. 2-е, змін. і доп. – 176 с.
2. Давидов М. Школа виконавської майстерності баяніста (акордеоніста): посібник [для студ. та педагогів вищих і середніх навч. закл.]. – К.: Вид-тво ім. Олени Тиліги, 1998. – 112 с.
3. Ільченко О. Художні основи аматорського народно-оркестрового виконавства: автореф. дис... докт. мистецтв.: спец. 17.00.03 – музичне мистецтво. – К., 1996. – 60 с.
4. Пасічняк Л. Етапи становлення репертуару академічних народно-інструментальних ансамблів України ХХ століття // Академічне народно-інструментальне мистецтво та вокальні школи Львівщини: зб. матер. наук.-практ. конф. (Львів, 3 листопада 2005) / [ред.-упоряд. А. Душний, С. Карась, Б. Пиц]. – Дрогобич: Коло, 2005. – С. 261–269.
5. Шишко Л. У Луцьку формується авторитетна баянна школа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vidomosti-ua.com/news/12715> [15.09.2015]
6. Юник Д. Виконавська надійність музикантів: зміст, структура, і методика формування: [монографія]. – К.: ДАКККіМ, 2009. – 340 с.

НОТАТКИ

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ НАУК:**

**Міжвузівський збірник наукових праць молодих
вчених Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка**

**HUMANITIES SCIENCE
CURRENT ISSUES:**

**Interuniversity collection of Drohobych
Ivan Franko State Pedagogical University
Young Scientists Research Papers**

ВИПУСК 18

ISSUE 18

Редактори-упорядники
Василь Ільницький
Андрій Душний
Іван Зимомря

Здано до набору 10.04.2018 р. Підписано до друку 25.04.2018 р.
Гарнітура Times New Roman. Формат 60x84 1/16.
Друк офсетний. Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 23,02. Зам. № 0418/30. Наклад 300 прим.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 2509 від 30.05.2006 р.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»
73034, м. Херсон, вул. Паровозна, 46-а, офіс 105
Телефон +38 (0552) 39 95 80
E-mail: mailbox@helvetica.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 4392 від 20.08.2012 р.